



Statsforvalteren i Oslo og Viken

# Tilsynsrapport

Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen

Marker kommune – Marker skole





## Sammendrag

Statsforvalteren gjennomfører tilsyn med Marker kommune. Temaet for tilsynet er elevenes utbytte av opplæringen.

Det overordnede formålet med tilsynet er å kontrollere om kommunen oppfyller kravene i regelverket.

I tilsynet med skolen og kommunen har vi funnet at rektor gir føringer for at det skal utarbeides planer for opplæringen etter gjeldende læreplaner. Rektor følger derimot ikke opp at opplæringen samlet dekker alle kompetansemålene, og det er ikke synliggjort at skolen har et system for å fange opp kompetansemål som ikke er gjennomgått - på et tidspunkt som gjør det mulig å ta dem igjen.

Vi har funnet at elevene i praksis får tilbakemeldinger på hva de mestrer, veiledning i hva de må gjøre for å øke sin kompetanse og delvis involveres i eget læringsarbeid av lærerne. Skolen har imidlertid ikke et system/rutine for å følge opp at elevene får slik underveisvurdering.

Vi har videre kommet frem til at elevene fra og med 8. årstrinn får halvårsvurdering midt i opplæringsperioden i alle fag, og på slutten av opplæringsåret i fag som ikke er avsluttende. Vi har også konkludert med at det er et system som muliggjør for rektor å følge opp at lærerne gjennomfører halvårsvurderinger på riktig tidspunkt.

Tilsynet konkluderer videre med at rektor sørger for at lærerne bruker underveisvurderingen for å vurdere behovet for tilpasset opplæring. Videre bruker de vurderingene til å gjøre tilpasninger ut ifra elevens behov.

Vi har også funnet at lærerne bruker underveisvurderingen til å vurdere om det er elever på 1. til 4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving og/eller regning. Skolen vurderer elevens progresjon og iverksetter tiltak raskt innenfor lesing. Det er imidlertid ikke synliggjort at det gjøres tiltak opp mot skriving og/eller regning. Skolen hører ikke eleven som et ledd i vurderingen om eleven skal ha eneundervisning, eller vurderer om det er til barnets beste å få eneundervisning.

Marker kommune mottok en foreløpig tilsynsrapport og har uttalt at den ikke har innspill til rapporten slik den er presentert. Vi fatter nå vedtak (denne rapporten) med pålegg om retting. Se nærmere om hva disse påleggene innebærer under rapportens punkt 3.

Kommunen har rettefrist til 12.04.2024.



## Innholdsfortegnelse

<b>Sammendrag</b> .....	2
1 Innledning .....	4
1.1 Kort om Marker kommune .....	4
1.2 Tema for tilsynet .....	4
1.3 Om gjennomføringen av tilsynet .....	5
2 Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen.....	6
2.1 Opplæring etter læreplanen .....	6
2.2 Underveisvurdering for å fremme læring og bidra til at elevene øker sin kompetanse ....	9
2.3 Halvårsvurdering .....	16
2.4 Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring .....	18
2.5 Underveisvurdering som grunnlag for tidlig innsats .....	22
3 Pålegg om retting .....	29
4 Oppfølging av påleggene .....	29
5 Kommunen har rett til å klage .....	30
6 Dokumenter .....	31



## 1 Innledning

Statsforvalteren fører tilsyn med kommuner, fylkeskommuner og offentlige skoler,<sup>1</sup> der vi kontrollerer om opplæringsloven med forskrifter blir oppfylt.

Det er kommunen som har det overordnede ansvaret for at kravene i opplæringsloven blir overholdt.<sup>2</sup> Dersom regelverket ikke følges, kan vi pålegge retting. Vi gir derfor eventuelle pålegg i tilsynet til kommunen som har ansvaret for at skolen retter opp brudd på regelverket.

Våre tilsyn er offentlig myndighetsutøvelse, og vi skal derfor gjennomføre tilsynet i samsvar med reglene i forvaltningsretten og offentlighetsloven. Fordi vi behandler personopplysninger i tilsynet, gjelder også bestemmelsene i personopplysningsloven.<sup>3</sup>

### 1.1 Kort om Marker kommune

Marker kommune har én skole i sin kommune, Marker skole. Per 01.10.2023 var det 379 elever tilknyttet Marker skole, 242 elever på barnetrinnet og 137 elever på ungdomstrinnet.

Høsten 2020 gjennomførte Statsforvalteren i Oslo og Viken tilsyn med tema tidlig innsats ved Marker skole. Den 18.12.2020 ga vi pålegg om at Marker kommune måtte rette opp enkelte forhold ved Marker skole. Vi ba om at kommunen sikret skolens rutiner, slik at alle elever som sliter i fag, får tilbud om intensiv opplæring, og at elevene oppnår forventet progresjon. Videre ba vi kommunen om å sikre rutiner for å følge opp at iverksatte tiltak gir økte ferdigheter i skriving og regning. Tilsynet ble avsluttet våren 2021 etter at kommunen sendte inn redegjørelse og sannsynliggjorde at påleggene var rettet.

Deltema 5 i dette tilsynet omhandler også tidlig innsats, men de to tilsynene har noe ulike kontrollspørsmål, og blir av den grunn vanskelig å sammenligne.

### 1.2 Tema for tilsynet

Temaet for dette tilsynet er skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen

1. Opplæring etter læreplanen, jf. opplæringsloven § 2-3 fjerde ledd, jf. forskrift til opplæringsloven §§ 1-1 og 3-3 andre ledd
2. Underveisvurdering for å fremme læring og bidra til at elevene øker sin kompetanse, jf. forskrift til opplæringsloven §§ 3-2 og 3-10 første og andre ledd
3. Halvårsvurdering, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-12
4. Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-10, jf. opplæringsloven § 1-3 og barnekonvensjonen art. 3 og art. 12
5. Underveisvurdering som grunnlag for tidlig innsats, jf. forskrift til opplæringsloven §§ 3-2 og 3-10, jf. opplæringsloven § 1-4 og barnekonvensjonen art. 3 og art. 12

---

<sup>1</sup> Jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, og kommuneloven kapittel 30.

<sup>2</sup> Jf. opplæringsloven § 13-10 første ledd

<sup>3</sup> Les mer om vår behandling av personopplysninger i tilsyn på [www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/tilsyn/](http://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/tilsyn/)



Vi har ikke sett på hvordan kommunen oppfyller andre krav i regelverket.

Formålet med tilsynet er å kontrollere om kommunen oppfyller kravene i regelverket knyttet til skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen, og slik bidra til økt rettssikkerhet for elevene.

### **1.3 Om gjennomføringen av tilsynet**

Statsforvalteren sendte tilsynsbrev den 22.09.2023 til kommunen. Vi har undersøkt Marker skoles arbeid med elevenes utbytte av opplæringen.

Kommunen, ved skolen, ble pålagt å svare i RefLex og levere dokumentasjon til oss.<sup>4</sup> Vi har mottatt beskrivelser av egen praksis og dokumentasjon fra skolen. Vi har også gjennomført intervjuer med ansatte og ledere i skolen, samt gjennomført en spørreundersøkelse blant elevene.

Vi har mottatt annen dokumentasjon sammen med svarene i RefLex. Se liste til sist i rapporten.

#### Kort om spørreundersøkelsen

I et tilsyn med stor vekt på organisering av opplæringen og undervisvurdering er det viktig å inkludere elevenes erfaringer. Statsforvalteren i Oslo og Viken valgte i dette tilsynet derfor å gjennomføre en spørreundersøkelse blant elever på ungdomstrinnet. På denne måten blir «stemmene» fra langt flere elever hørt enn gjennom samtaler med elever, som er en alternativ metode.

Vi ser det som viktig og har god erfaring med bruk av elevenes svar i tidligere tilsyn fra skoler i andre kommuner. Å inkludere mange klasser/elevgrupper på flere årstrinn mener vi er en god måte å la elevene bli hørt på i tilsynssammenheng.<sup>5</sup>

Vi benyttet et elektronisk spørreskjema hvor elever skulle krysse av for JA eller NEI. Skolen er kjent med resultatene.

For å sikre best mulig representativitet ba vi skolen om å dele ut spørreskjemaet til hele klasser. De tre fagene mat og helse, samfunnsfag og matematikk ble fordelt på klassene på ungdomstrinnet. Det er de samme tre fagene som rektor og lærere svarte på spørsmål om i RefLex. Statsforvalteren presiserte at det var frivillig å svare på spørreundersøkelsen. Vi valgte alle klassene på de nevnte trinnene, med til sammen 137 elever. I overkant av 96 % av elevene svarte på undersøkelsen. Vi vil benytte anledningen til å takke elever for deltakelse i undersøkelsen, og å takke ledelse og lærere ved skolen for bistand i gjennomføringen.

Våre foreløpige vurderinger og konklusjoner baserte seg på den skriftlige dokumentasjon fra RefLex, intervjuer og resultater fra spørreundersøkelsen blant elevene, og ble skrevet i en foreløpig tilsynsrapport.

---

<sup>4</sup> RefLex er Utdanningsdirektoratets system for egenvurdering der vi har stilt spørsmål som er relevante for dette tilsynet.

<sup>5</sup> Jf. FNs barnekonvensjon artikkel 12 nr. 1



Vi sendte foreløpig tilsynsrapport til kommunen den 05.12.2023, og avholdt et møte med skole og kommune den 11.12.2023, der vi gikk gjennom den foreløpige rapporten. Kommunen har kommentert innholdet i den foreløpige rapporten innen fristen. Vi fatter nå vedtak gjennom denne rapporten, med pålegg om retting.

## 2 Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen

### 2.1 Opplæring etter læreplanen

#### Rettslig krav 1

*Rektor skal organisere skolen slik at opplæringen dekker hele læreplanen i faget*

Elevene skal få opplæring etter gjeldende læreplan.<sup>6</sup> Lærerne skal tilrettelegge og gjennomføre opplæringen etter gjeldende læreplan, og rektor må organisere skolen slik at kravet blir oppfylt.<sup>7</sup> Rektor har ansvaret for at opplæringen dekker hele læreplanen i alle fagene. Det betyr at rektor må kunne fange opp om det er deler av læreplanen som ikke er gjennomgått, på et tidspunkt som gjør det mulig for lærerne å komme gjennom hele læreplanen.

#### Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner

##### Statsforvalterens observasjoner

I RefLex svarer rektor ja på spørsmål om han gir beskjed til lærerne om at de skal komme gjennom læreplanen i faget, og at han følger opp at de kommer gjennom læreplanen i faget. Rektor opplyser at de planlegger årsplaner og setter av tid på en halv plandag på våren til å jobbe med felles planlegging av neste skoleår. Inneværende års planer evalueres for å skrive nye. Avdelingslederne og trinnlederne følger opp arbeidet. Avdelingslederne følger opp gjennom jevnlig dialog med trinnledere, lærere og på avdeling. Spørsmål om lærerne kommer gjennom læreplanen i faget kan også være tema på medarbeidersamtaler. Videre opplyser rektor at skolen er i ferd med å oppdatere rutiner og at de i tillegg jobber med en personalhåndbok, som skal dekke en god del av det som etterspørres i tilsynet. Rektor viser under dette punktet til «Arbeidsfordeling for ledelse og administrasjon på Marker skole» og «Oppgavebeskrivelse trinnleder på Marker skole», samt til rutine for planarbeid på skolen, nytt skjema for medarbeidersamtaler og plan for tilpasset opplæring og spesialundervisning.

I skolens rutine «Planarbeid – slik jobber vi med LK20 på Marker skole» beskrives det hvilke planer skolen skal, bør eller kan ha, samt innholdet i disse planene. Det går frem at det *skal* utarbeides en «progresjonsplan», som skal inneholde kjerneelementer og tema, men ikke kompetansemål. Det står at progresjonsplanen bør revideres årlig av faglærerne innneværende år. Videre står det i rutinen at det *bør* være et «årshjul for hvert år», blant annet for å sikre tverrfaglighet, samt at det *kan* utarbeides «årsplan i fagene». Under årsplan står det at det ikke er

---

<sup>6</sup> Jf. forskrift til opplæringsloven (heretter forskriften) § 1-1 første ledd første og andre setning

<sup>7</sup> Jf. opplæringsloven § 2-3 fjerde ledd



«en spesiell mal», men at planen skal være i en form som alle har tilgang til.

Avdelingslederne opplyser i intervju at lærerne jobber med progresjonsplaner (temaer, emner) innenfor fagene på alle trinn. De opplyser videre at læreplanen og kompetansemålene ligger til grunn for planen. Planene legges inn på felles område på Teams, det sikrer at alle får oversikt og tilgang til planene. Her kan også ledelsen se om, og når, det er utarbeidet planer. Videre er det en mulighet for å evaluere planene hvert år. Trinnleder utarbeider maler for hvordan de skal jobbe med læreplanene. Avdelingslederne forteller at de tidligere hadde detaljerte planer. Årsaken til at skolen gikk fra årsplaner til progresjonsplaner, var blant annet for å øke handlingsrommet for den enkelte lærer til å planlegge undervisningen. Avdelingslederne forteller videre at de har faste møter med rektor to dager hver uke. I disse møtene tas blant annet spørsmål knyttet til utviklingsarbeid opp. Det er en måte å sikre utvikling og å informere rektor om arbeidet som gjøres. Avdelingslederne viser videre til at de har faste møter hver uke på trinnene («trinntid»). Her tas det opp en del driftsspørsmål, men trinnmøtene er også en arena for å prate om blant annet arbeid med planene og hvordan man ligger an. Det er ikke noen fast agenda for trinnmøtene.

I intervju viser rektor til at det er satt av en halv plandag i året for å arbeide med årsplaner. Skolen har sett på hvordan de skal arbeide med sine planer for opplæringen, jf. innsendt rutine for planarbeid. Skolen har bestemt at de skal ha en «progresjonsplan» og et «årshjul». De vil at lærerne skal bruke «årshjul» for å sikre tverrfaglighet. Videre er det opp til lærer(ne) om de også vil ha en «årsplan», her er det litt forskjellig hvordan det gjøres. På spørsmål om hvordan rektor følger opp at alle kommer gjennom alle kompetansemålene, svarer rektor at det er vanskelig å få den oversikten og at de må se på hvordan det kan gjøres. Det foreligger ikke noen konkret «utsjekk» eller kontroll fra ledelsen i dag på dette punktet.

I RefLex har lærergruppene svart ja på spørsmål om de alltid kommer gjennom læreplanen i faget. De beskriver blant annet at de bruker årsplanen for å kontrollere at de dekker kompetansemålene, tverrfaglige tema og kjerneelementer i faget. Andre beskriver at de lager progresjonsplan for de ulike trinnene og fordeler kompetansemålene. Det er sendt inn eksempler på årsplaner og progresjonsplaner i de ulike fagene. Planene som er sendt inn har ulikt innhold blant annet når det gjelder detaljeringsgrad, tidsplan og om det vises til læreplanens kompetansemål eller ikke.

I intervjuene utdyper lærerne hvordan de arbeider med planer og hvilke planer som benyttes. De opplyser at det utarbeides både progresjonsplaner og årsplaner. Lærerne viser til at skolen har en ny rutine for planarbeid. Det skal lages et nytt system. På barneskolen skal man gå bort fra halvårsplaner. Her har man ikke kommet helt i mål ennå, og både progresjonsplaner, halvårsplaner og årsplaner brukes. På ungdomskolen viser man til at progresjonsplanen er i stedet for årsplan, men at både progresjonsplaner og årsplaner fortsatt benyttes. Progresjonsplanen skal sørge for utvikling, at alle kjerneelementer er ivaretatt og at det er en «rød tråd» i arbeidet mellom trinnene. Planen revideres hvert år. Lærerne beskriver også at man samarbeider om planene innenfor fag, på trinnet og mellom trinn, det kan gjøres ulikt mellom fagene. På skolen settes det av tid på slutten av året for å gå gjennom og sette opp nye planer. Planene er tilgjengelige på et felles område, der det lages nye mapper for nytt skoleår. Videre har



de felles trinnmøter der man kan ta opp spørsmål knyttet til for eksempel planer. Det går frem av dato når planen er opprettet. De regner med at planarbeidet blir tatt opp i rektors og avdelingsledernes møter, men lærerne har ikke blitt spurt særskilt om dette.

Lærerne beskriver også at de selv følger med på og sjekker at de har kommet gjennom læreplanen, for eksempel at lærer går gjennom og haker av kompetansemålene. Det er ikke noen felles praksis for hvordan dette skal gjøres, forteller de. Lærerne viser også til at de noterer ned i planen om de ikke har rukket å gå gjennom alle kompetansemålene for trinnet/trinnene, til informasjon for neste skoleår. Det er opp til den enkelte lærer hvordan man følger opp dette.

### Statsforvalterens vurdering

Lærerne skal gjennomføre opplæringen etter gjeldende læreplan. Rektor må organisere skolen slik at dette blir ivaretatt. Elevene har rett til opplæring i samsvar med kompetansemålene som fremgår av læreplanen. Rektor har ansvaret for at opplæringen dekker alle kompetansemålene. Det betyr at rektor må ha et system/organisering slik at det ikke er sporadisk utvalg av mål som det undervises etter, men at det er en plan for arbeidet. Videre må rektor ha et system for å fange opp kompetansemål som ikke er gjennomgått, på et tidspunkt som gjør det mulig å ta dem igjen.

I RefLex og intervjuer har skolen opplyst at de har satt i gang et arbeid med å oppdatere sitt system for planarbeid. Skolen har utarbeidet en rutine for «Planarbeid – slik jobber vi med LK20 på Marker skole». Av innsendte dokumenter, RefLex og intervjuer går det frem at lærerne utarbeider planer for opplæringen. Alle viser også til at det er en forventning om at det skal utarbeides planer, at man samarbeider blant annet på trinnet om planene, og at planene legges på et felles område som er tilgjengelige for alle. Det legges også til rette for planarbeid årlig, og planene skal gås gjennom og oppdateres årlig. Av innsendte eksempler på planer ser vi imidlertid at disse ser ulike ut når det gjelder innhold. Det gjelder blant annet om de har med kompetansemål og tidsplan eller ikke. Av svarene i RefLex og intervjuene, går det også frem at systemet for planarbeid er nytt og fortsatt under utvikling. Skolen hadde tidligere halvårsplaner og årsplaner, og det går frem at det er litt varierende hvorvidt det utarbeides progresjonsplaner, årsplaner eller halvårsplaner. Det fremstår som uklart hvilke planer som skal utarbeides og hva de skal inneholde. Vi noterer at det i rutinen for planarbeid står at det *skal* utarbeides progresjonsplaner, men at disse ikke skal inneholde kompetansemål. Videre står det at årshjul *bør* og årplaner *kan* utarbeides. Det står ikke noe i rutinen om at kompetansemål skal fremgå av disse to planene. Vi har heller ikke mottatt noen maler for de ulike planene.

Rutinen for planarbeid og eksempler på planer vi har mottatt viser ikke at alle fag har planer for hvordan lærerne skal komme gjennom læreplanen/kompetansemålene i faget. Intervjuene viser at lærerne i praksis utarbeider planer og at dette følges opp på trinnmøter og av ledelsen ved avdelingslederne. Vi ser og hører imidlertid ikke at det er en systematikk i organiseringen og oppfølgingen for å sørge for at lærerne kommer gjennom læreplanen i faget. Skolen har heller ikke et system som sikrer at alle kompetansemål i de ulike fagene, samlet dekkes av det tre/fire-årige løpet som er på hovedtrinnene. Statsforvalterens vurdering er at dette arbeidet til stor del blir opp til det enkelte hovedtrinn eller lærer å følge opp.





Videre må arbeidet organiseres slik at man sørger for at manglende mål skal være mulig å fange opp på et tidspunkt hvor det er mulig å ta dem igjen. Felles arbeid, gjennomgang og evaluering av planene kan være et verktøy for å avdekke dette. Lærerne beskriver også at de går gjennom planene og sjekker om kompetansemålene er gjennomgått. Videre beskriver noen at de skriver notater som følger med til neste trinn. Selv om lærerne beskriver at de følger med på dette, ser det ikke ut som at det blir fulgt opp eller etterspurt av ledelsen systematisk. Rektor sier også at de ikke har et system for dette i dag, men at de må se på hvordan dette kan følges opp.

Statsforvalteren konkluderer med at rektor gir føringer om at det skal utarbeides planer for gjennomføringen av opplæringen med utgangspunkt i gjeldende læreplan i faget. Det er imidlertid ikke synliggjort at rektor organiserer skolen og følger opp arbeidet slik at opplæringen samlet dekker alle kompetansemålene i læreplanen for faget.

#### Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er ikke oppfylt

## **2.2 Underveisvurdering for å fremme læring og bidra til at elevene øker sin kompetanse**

*Elevene har rett til underveisvurdering.<sup>8</sup> Underveisvurderingen skal være en integrert del av opplæringen, og den skal fremme læring, tilpasse opplæringen og øke kompetansen. Underveisvurderingen kan være både muntlig og skriftlig.<sup>9</sup> Rektor må organisere skolen slik at lærerne gjennomfører underveisvurderingen.<sup>10</sup>*

### **Rettslig krav 2**

*Rektor skal organisere skolen slik at elevene får delta i vurderingen av eget arbeid og reflektere over egen læring og faglige utvikling*

Elevene skal delta i vurderingen av eget arbeid og reflektere over egen læring og faglige utvikling.<sup>11</sup> Det er lærerne som må legge til rette for at dette skjer. Elevenes egenvurdering er en del av underveisvurderingen.

### **Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner**

#### Statsforvalterens observasjoner

---

<sup>8</sup> Jf. forskriften § 3-2

<sup>9</sup> Jf. forskriften § 3-10 første ledd

<sup>10</sup> Jf. opplæringsloven § 2-3 fjerde ledd

<sup>11</sup> Jf. forskriften § 3-10 andre ledd bokstav a



Rektor svarer i RefLex at avdelingslederne tar opp vurderingsforskriften med lærerne, og at de følger opp egne avdelinger. Videre er det nevnt at elevmedvirkning og refleksjoner er tema på elevrådsmøter.

Alle de fire lærergruppene svarer bekreftende på spørsmål om de involverer elevene i eget læringsarbeid, og på spørsmål om de lar elevene reflektere over egen læring og faglige utvikling. Flere uttrykker at det skjer fortløpende, og eksempler er vurdering i etterkant av undervisningsøkter og på produkt, etter gitte kriterier. Det ble i tillegg vist til loggbok, elevsamtaler og fagsamtaler. Det er blant annet nevnt at skolen ønsker at elever deltar i utviklingssamtalen, men at foresatte av ulike grunner kommer alene. Lærerne snakker med elever som ikke er med i utviklingssamtalen i etterkant. Lærerne la ved dokumentene «Samtaleblomst», «Eksempel elevvurdering» og «Vurderingskriterier oktober» i RefLex.

I intervju bekrefter avdelingslederne det som fremkommer av RefLex, fra rektor. De viser for øvrig til at rektor deltar i elevrådmøtene, og sier at det er et ønske at elevrådet i større grad bidrar inn i diskusjonen om læring, undervisvurdering og lignende, og ikke bare tar opp driftsspørsmål. Undervisvurdering er ifølge dem også tema i ulike fora blant lærergruppene på skolen.

De viser til at de oppmuntrer til at elevene skal vurdere seg selv, og at fagsamtalen ikke er skriftlig for å invitere eleven til å delta mer/stille spørsmål. Elevmedvirkning er et tema lærerne er i dialog med elevene om, og elevene kan være med å påvirke for eksempel valg av metode, vurderingsform og innhold. Elevens stemme kommer frem gjennom utviklingssamtaler og individuell utviklingsplan (IUP). IUP skal være skriftlig, og formidles til foresatte og elev i forbindelse med utviklingssamtalen. Vi blir fortalt at det i IUP fremkommer undervisvurdering i norsk, matematikk og engelsk, samt det sosiale. Vi mottok en mal for IUP kalt «IUP – barneskolen».

Rektor har lagt ved «Arbeidsfordeling for ledelse og administrasjon på Marker skole», «Skjema for medarbeidersamtaler» og «Vurdering med Skooler – slik gjør vi det på ungdomstrinnet» i RefLex. Vi har i tillegg mottatt «Referat fra elevrådsmøte 25.04.2023».

Som nevnt i forrige rettslige krav har ledelsen på Marker skole jevnlig møter, der vi forstår at informasjon og erfaring deles. «Arbeidsfordeling for ledelse og administrasjon på Marker skole» viser til arbeidsfordeling mellom rektor, avdelingsleder og skolekonsulent. Det står omtalt at avdelingslederne har som oppgave å drive med pedagogisk utviklingsarbeid i egen avdeling. Rektor skal ifølge fordelingen også drive med utviklingsarbeid. Rektor forteller i intervju at der avdelingslederne får informasjon om praksis som ikke er i tråd med vurderingsforskriften vil de ta det opp med ham. Han forteller at dette var mer formalisert tidligere.

I medarbeiderskjemaet er det gitt føringer for hva det skal snakkes om. Når det gjelder det som omhandler det pedagogiske, skal samtalen omhandle lærers egen praksis, herunder arbeidsforhold, læreplanarbeid, tilpasset opplæring med mere. Undervisvurdering er ikke nevnt, heller ikke som tema for støttespørsmål i samtalen.



Dokumentet «Vurdering i Skooler – slik gjør vi det på ungdomstrinnet» omtaler undervisvurdering. Faglærer skal ifølge rutinen bruke verktøyet Skooler kontinuerlig.<sup>12</sup> Ved hjelp av Skooler skal elevene vurderes skriftlig uten karakter, på skolearbeidet. Rutinen viser til at dette vil gi elevene anledning til å samtale om vurdering i tråd med vurderingsforskriften. Rutinen gjengir for øvrig forskrift til opplæringsloven §§ 3-10 og 3-12. Skolen har i samme dokument et utkast til årshjul.

Som nevnt i forrige rettslige krav har skolen redegjort for møtearenaer som de har i kollegiet, der også pedagogisk praksis diskuteres. Lærerne svarer i intervju at fordi de jobber i team, samarbeider de tett, og at det slik blir en form for kvalitetssjekk. De gir ytterligere eksempler på praksis de har i klasserommet, og praksis for å skriftliggjøre vurderingen. De opplever å ha rutiner for vurderingsarbeidet, herunder også egenvurdering, og at de er også kjent med at det kan være tema på medarbeidersamtalene. De viser til at å jobbe med undervisvurdering i klasserommet, er en del av det å være lærer.

I spørreundersøkelsen som vi arrangerte i forbindelse med tilsynet var ett av spørsmålene om elevene får være med og vurdere arbeidet sitt i faget, for eksempel i en oppgave, en framføring, et prosjekt eller annet. Svarene vi fikk varierte fra trinn til trinn, og fag til fag på 10. trinn. 57 %, altså flertallet av elevene bekrefter at de opplever å få være med på å vurdere eget arbeid, mens ca. 43 % av elevene mente de ikke ble gitt en slik anledning. I intervjuet stilte vi rektor spørsmål om disse resultatene. Rektor svarte at dersom han spør lærerne vil de si at de har en praksis for å jobbe med egenvurdering, men at elevene har en annen oppfatning av om det blir gjort.

Av elevrådsreferatet fra april i år ser vi at skolen gjennom rådet ønsker innspill til hvordan tilbakemeldinger skal gis på slutten av året, og hvordan skolen får til at læring blir det viktigste. Av referatet ser vi at elevene skal ha uttalt at egenvurdering brukes av noen lærere, men at mange er ikke vant med å bruke det.

### Statsforvalterens vurdering

Det er rektors ansvar å organisere skolen slik at elevene får delta i vurderingen av eget arbeid og reflektere over egen læring og faglige utvikling. I RefLex stilte vi spørsmål om rektor ga lærerne beskjed om at de måtte gjøre dette, vi stilte også spørsmål om rektor fulgte opp at det ble gjort.

Statsforvalteren forstår av intervjuene at det settes av tid til fellesskapsarbeid, men det er uklart for oss om tiden styres slik at undervisvurdering er egne tema i fellesmøter, avdelingsmøter eller møter i team og på trinn. Vi har ikke mottatt dokumentasjon som viser eksempler på at innholdet har omhandlet egenvurdering.

Rektor og lærerne gir uttrykk for at det er en forventning om at lærerne arbeider for at elevene får delta i vurderingen av eget arbeid og reflektere over egen læring og faglige utvikling. I og med at det avholdes møter i ledelsen, forstår vi at rektor trolig blir gjort kjent via avdelingsleder, dersom noen av de ansatte ikke arbeider i tråd med disse forventningene.

Når det gjelder de skriftlige dokumentene vi har mottatt på dette spørsmålet, ser vi at lærerne har sendt inn eksempler der eleven har bidratt eller er gitt anledning til å bidra med

---

<sup>12</sup> [SKOOLER | Bygg ditt hybride klasserom med Microsoft 365](#) lastet ned 14.11.2023



egenvurdering av læringen. Skolen har en skriftlig rutine i Skooler, men det er uklart for Statsforvalteren om rutinen gjelder for hele Marker skole, eller kun ungdomstrinnet, jf. overskriften. Rutinen omtaler undervisvurdering generelt, i tillegg til å gjengi forskrift til opplæringsloven § 3-10.<sup>13</sup> Vi ser med andre ord at involvering av elevene i eget læringsarbeid er nevnt, men det er etter vårt syn ikke tydeliggjort gjennom dokumentet føringer for hvordan lærerne skal jobbe med elevenes egenvurdering. Av IUP-malen på barnetrinnet kan vi ikke se at egenvurdering skal skriftliggjøres, noe som ikke utelukker at eleven likevel vurderer eget arbeid i samtalen. Trolig får eleven reflektert over egen læring, dersom eleven deltar. Det samme skjer trolig i elevsamtalen og fagsamtalen. Da fagsamtalen ikke er skriftlig, har vi ikke sett eksempler på innhold. Utover dette har vi ikke mottatt dokumentasjon som viser eksempler på at undervisvurdering diskuteres, for eksempel i medarbeidersamtaler. Heller ikke i rutinen «Arbeidsfordeling for ledelse og administrasjon på Marker skole» kan vi se at ledelse av undervisvurdering er et eget punkt.

Signalene fra elevene er i tillegg at de ikke får være med på å vurdere eget arbeid, og at elevene opplever at ikke alle lærerne bruker egenvurdering som verktøy i undervisvurderingen.

På bakgrunn av nevnte grunner er det Statsforvalterens vurdering at rektor i liten grad gir føringer om at elevene skal få delta i vurderingen av eget arbeid, og gjennom det får reflektere over egen faglig utvikling. At det legges til rette for samarbeid, og at egenvurdering er nevnt i enkelte dokumenter, viser etter vårt syn ikke til at skolen har en innarbeidet fremgangsmåte. Vi kan heller ikke finne konkrete eksempler i skolens rutiner eller lederoppfølging som sannsynliggjør at rektor følger opp om lærerne gjør det de skal.

#### Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er ikke oppfylt.

### **Rettslig krav 3**

*Rektor skal organisere skolen slik at elevene forstår hva de skal lære og hva som blir forventet av dem*

Elevene skal forstå hva de skal lære og hva som blir forventet av dem.<sup>14</sup> Det er lærerne som må gjennomføre undervisvurderingen på en slik måte at elevene forstår dette. Elevene har rett til å kjenne til læreplanene i fagene.<sup>15</sup> Kompetansemålene i læreplanen danner grunnlaget for vurdering, og elevene skal derfor kjenne til læreplanen. Rektor må organisere skolen slik at lærerne gjør elevene kjent med læreplanen.<sup>16</sup>

### **Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner**

#### Statsforvalterens observasjoner

---

<sup>13</sup> Jf. Utdanningsdirektoratets nettside: [§ 3-10 Undervgsvurdering i fag \(udir.no\)](https://www.udir.no/3-10-Undervgsvurdering-i-fag)

<sup>14</sup> Jf. forskriften § 3-10 andre ledd bokstav b

<sup>15</sup> Jf. forskriften § 3-3 andre ledd

<sup>16</sup> Jf. opplæringsloven § 2-3 fjerde ledd



Rektor viser også på dette spørsmålet i RefLex til at oppfølgingen av den enkelte avdelingen er delegert til avdelingsledere, og at vurdering er tema i elevrådsmøter. Videre viser han til at det er lærerprofesjonens ansvar å handle i tråd med regelverket.

Alle de fire lærergruppene svarte bekreftende i RefLex på spørsmålet om de veileder elevene slik at de forstår hva de skal lære og hva som blir forventet av dem. Eksempler lærerne trakk frem var modellering av teknikker. Videre var det nevnt at mål og kriterier gjennomgås i forkant og/eller i etterkant av timen/økta/uka, ev. i forkant av prøver. Vedlagt dokument er «7A uke 42». Av eksemplet ser vi at trinnet blir orientert via ukeplanen hvilke mål det er for uka, i flere fag.

Lærerne forteller i intervju at det ikke er uttalt fra ledelsens side i nyere tid at mål for timen eller økta skal være synliggjort, men for noen år siden var dette tydelig. Det oppleves likevel som at det er en forventning om at det fremdeles skal være praksis. Lærerne vi snakket med forteller at de derfor har mål for timen på tavla, og det virker for de som at det er en felles praksis på alle trinn. Lærerne gjorde videre rede for at ikke alle kompetansemål kan presenteres slik de står, for alle trinn. Det hender at de på enkelte trinn «bryter ned» mål, og forenkler presentasjonen for elevgruppen. Målene kunne også bli diskutert i klasen, for å bli forstått av elevene.

Lærerne forteller at de ser behovet for å ha kriterier utarbeidet i forkant av læringsperioder, og ser at dersom de har gjort et godt forarbeid med kriteriene, blir samtalen med elevene bedre. Lærerne opplever at de tydeliggjør for elevene hvor de er faglig, og hvordan de skal gå videre. Ifølge de vi intervjuet etterspør ikke ledelsen om elevene blir gjort klar over hva de skal lære og hva som blir forventet av dem, men også dette oppleves som en praksis de skal følge.

Den skriftlige tilbakemeldingen er presisert i Skooler-rutinen, forteller lærerne. Det skal minimum legges inn to skriftlige vurderinger i hvert fag i halvåret, helst flere i de fagene med høyt timetall. Skolen har i samme dokument et utkast til årshjul. Her står det at faglærerne gjennom året *kontinuerlig skal gi elevene underveisvurdering i timer, hva lykkes og hva/hvordan bør man jobbe videre*. Det står også at det skal gis muntlig underveisvurdering. På barnetrinnet brukes som nevnt i forrige kontrollspørsmål IUP.

I spørreundersøkelsen var ett av spørsmålene om elevene forstår hva de skal lære og hva som blir forventet av dem i faget. Svarene vi fikk varierte noe fra trinn til trinn, og fag til fag på 10. trinn. Flertallet av elevene bekreftet at de opplevde å få være med på å vurdere eget arbeid, men en av fem elever mente de ikke ble gitt en slik anledning.

I intervju med rektor gir han et eksempel på at elevene har kommet og tatt opp spørsmål knyttet til en vurdering/prøve med ledelsen. Slik vi forsto det, tok elevene dette opp med skolens ledelse fordi det var ulik forståelse av hva de hadde lært, og hva de ble vurdert etter. Rektor presiserer at han er klar over at det ikke er elevenes ansvar å formidle til ham dersom det er lærere som ikke følger forskriften, men opplever at de er en viktig stemme.

#### Statsforvalterens vurdering

Det er rektors ansvar å organisere skolen slik at elevene forstår hva de skal lære og hva som blir forventet av dem. I RefLex stilte vi spørsmål om rektor ga lærerne beskjed om at de måtte gjøre dette, vi stilte også spørsmål om rektor fulgte opp at det ble gjort.

Av RefLex-svar, dokumenter og svar i intervju forstår vi at det tidligere var en rutine som sa at elevene skal gjøres kjent med mål og kriterier, og gjennom det gis en oversikt over hva de skal



lære, og hva som forventes av dem. Fire av fem elever uttrykker i tillegg at lærerne gjør dette. Statsforvalterens inntrykk er at det er en forventning om at kompetansemål skal være tydelig for elevene, for at de skal forstå hva de skal lære, men vi kan ikke se at dette er nedfelt i en rutine.

Deler av vurderingsforskriften er gjengitt i Skooler-rutinen, herunder at elevene skal forstå hva de skal lære og hva som forventes av dem. Som nevnt er det uklart for oss om rutinen gjelder alle trinn på skolen. IUP-mal på barnetrinnet viser derimot til at det skal fastsettes nye utviklingsmål, både faglig og sosialt.

Vi har hørt at kollegiet kan ta opp undervisvurdering i møter, men vi har ikke hørt eksempler eller sett dokumentasjon på at det gjøres fordi rektor eller andre i ledelsen har gitt beskjed om det. Vi har heller ikke sett dokumentasjon eller hørt eksempler på at det blir etterspurt av rektor eller andre i ledelsen om det gjøres. I og med at lærerne forteller og gir eksempler på at de legger til rette for at elevene skal forstå hva de skal lære og hva som blir forventet av dem, er det vår vurdering at skolen trolig blir ledet i tråd med denne bestemmelsen. Vi ser likevel ikke at det skjer fordi rektor sikrer at det skjer.

#### Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er ikke oppfylt.

### **Rettslig krav 4**

*Rektor skal organisere skolen slik at elevene får vite hva de mestrer og veiledning om hva de må gjøre for å øke kompetansen*

Undervisvurderingen skal gi tilbakemelding og veiledning til elevene.<sup>17</sup> Undervisvurderingen skal inneholde begrunnet informasjon om kompetansen til elevene slik at elevene forstår hva de mestrer. Videre skal undervisvurderingen gi veiledning som bidrar til at elevene kan øke sin kompetanse.

### **Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner**

#### Statsforvalterens observasjoner

Rektor svarer likt som de andre spørsmålene i RefLex på det som omhandler undervisvurdering for å fremme læring og bidra til at elevene øker sin kompetanse.

Alle de fire lærergruppene svarte bekreftende på spørsmålet om de gir tilbakemelding på hva elevene mestrer og veileder elevene på hva de må gjøre for å øke sin kompetanse. Dette skjer ifølge dem daglig, og eksempler lærerne trekker frem er muntlig og skriftlig tilbakemelding tilknyttet timen, prøver/innleveringer, loggbok, elevsamtalen, fagsamtalen og den halvårige IUP (barnetrinnet) og via Skooler (ungdomstrinnet). Lærerne skriver at de er en MOT/SUPER-skole, der målet er å ha fem positive tilbakemeldinger for hver negative. Det er vedlagt en skriftlig tilbakemelding til en elev i mat og helse-faget.

---

<sup>17</sup> Jf. forskriften § 3-10 første og andre ledd



Lærerne forteller i intervju om bruk av ulike metodikk, for eksempel stasjonsundervisning, og tilbakemelding en til en, med elevene. De viste også til ulike måter å visualisere for elevene hva de mestrer, for eksempel hjerte, pokal og lignende.

Rektor forteller i intervju at de er en karakterdempende skole. Det innebærer at elever ikke nødvendigvis mottar karakterer på ungdomstrinnet som undervisvurdering, utover det som er lovpålagt gjennom halvårsvurderingen/sluttvurderingen. Han forteller at det at ungdomsskolen har sluttet med karakterer underveis, nok har bidratt til en annen praksis der lærerne nå ser mer på hvordan de kan jobbe underveis, for å sikre undervisvurderingen. Ifølge rektor opplever lærerne at elevene er gode på å benytte seg av tilbakemeldinger for å øke kompetansen sin. Han forteller videre at det er avdelingslederne som fanger opp dersom praksis blant lærerne avviker fra dette, og også hvordan lærerne jobber med dette i klasserommet.

I spørreundersøkelsen var ett av spørsmålene om elevene får vite hva de mestrer, og hva de må gjøre for å øke kompetansen. Som nevnt varierte det fra trinn til trinn, og fag til fag på 10. trinn. Også her bekreftet flertallet av elevene at de får tilbakemelding på hva de mestrer i faget, (ca. 78 %). En noe lavere andel mente lærerne ga de tilbakemelding på hva de måtte gjøre for å bli bedre i faget (76 %).

#### Statsforvalterens vurdering

Det er rektors ansvar å organisere skolen slik at elevene får vite hva de mestrer og veiledning om hva de må gjøre for å øke kompetansen. Det betyr at rektor må gi lærerne beskjed om at de skal gjøre dette, og i tillegg må sjekke opp at det ble gjort.

Etter Statsforvalterens vurdering gir lærerne flere eksempler på hvordan de jobber med at elevene skal få tilbakemeldinger på hva de mestrer, og veiledning i hva de må gjøre for å øke sin kompetanse. Det viser både svarene i RefLex og svar vi fikk i intervjuene. På bakgrunn av dette og resultatene av spørreundersøkelsen, er det Statsforvalterens inntrykk at elevene får tilbakemeldinger om hva de mestrer og hva de må gjøre for å øke kompetansen sin.

Statsforvalteren forstår at lærerne trolig gir tilbakemelding fordi rektor har lagt til rette for slikt arbeid, for eksempel gjennom satsingen på karakterdempende skole. Sannsynligvis gir lærerne tilbakemelding og veiledning også fordi det ligger til profesjonen. Selv om føringene ikke er nedskrevet, er det altså en kollektiv forståelse om at de finnes. Det er likevel uklart for oss om det er en fast fremgangsmåte for hele skolen, da det heller ikke er sannsynliggjort for oss at rektor sjekker ut at det faktisk blir gjort.

#### Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er ikke oppfylt.



## 2.3 Halvårsvurdering

*Elevene har rett til underveisvurdering.<sup>18</sup> Halvårsvurderingen er en del av underveisvurderingen.<sup>19</sup> Halvårsvurderingen uten karakter kan være både skriftlig og muntlig.<sup>20</sup> Halvårsvurderingen med karakter må være skriftlig.<sup>21</sup> Rektor må organisere skolen slik at halvårsvurderingen blir gjennomført til riktig tid og med riktig innhold.<sup>22</sup>*

### Rettslig krav 5

*Rektor skal organisere skolen slik at faglærerne fra og med 8. årstrinn gir elevene halvårsvurderingen uten karakter midt i opplæringsperioden og på slutten av opplæringsåret i fag som ikke blir avsluttet. Rektor skal også organisere skolen slik at faglærerne i halvårsvurderingen gir elevene informasjon om elevenes kompetanse og veiledning om hvordan elevene kan øke kompetansen.*

Elevene skal få halvårsvurdering gjennom hele grunnopplæringen. Fra og med 8. årstrinn skal halvårsvurderingen gjennomføres midt i opplæringsperioden og på slutten av opplæringsåret dersom faget ikke blir avsluttet.<sup>23</sup> Halvårsvurderingen med og uten karakter skal reflektere den samme kompetansen og må derfor bli gitt rundt samme tid.

Halvårsvurderingen skal gi elevene informasjon om hva de mestrer etter kompetansemålene i læreplanen og gi veiledning om hvordan de kan øke kompetansen.<sup>24</sup> Halvårsvurderingen skal gi uttrykk for den kompetansen elevene har oppnådd ut fra det som er forventet på tidspunktet for vurderingen.

### Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner

#### Statsforvalterens observasjoner

Under dette punktet stilles det i RefLex spørsmål om halvårsvurdering uten karakter for elever fra og med 8. trinn. Under dette rettslige kravet vil vi derfor kun se på skolens arbeid med halvårsvurdering på ungdomsskolen.

I RefLex svarer rektor ja på spørsmål om elevene fra og med 8. trinn får halvårsvurdering uten karakter ved slutten av hver termin, dvs. midt i opplæringsperioden og på slutten av opplæringsåret i fag som ikke blir avsluttet. Rektor viser blant annet til rutinen «Vurdering med Skooler – slik gjør vi det på ungdomstrinnet». Videre skriver rektor at avdelingsleder følger opp at halvårsvurderingen uten karakter gis med trinnleder og på avdelingen. Frister for tilbakemeldinger legges i felles kalender ved terminslutt, for å følge opp at lærerne gir elevene halvårsvurdering uten karakter. I rutinen «Vurdering med Skooler – slik gjør vi det på ungdomstrinnet» står det blant annet at faglærerne skal sette karakter i IST og gi elevene en

---

<sup>18</sup> Jf. forskriften § 3-2

<sup>19</sup> Jf. forskriften § 3-12 første ledd

<sup>20</sup> Jf. forskriften § 3-10

<sup>21</sup> Jf. forskriften § 3-12 andre ledd

<sup>22</sup> Jf. opplæringsloven § 2-3 fjerde ledd

<sup>23</sup> Jf. forskriften § 3-12 andre ledd

<sup>24</sup> Jf. forskriften § 3-12 første ledd





faglig samtale før halvårsvurdering gis. I rutinen er det også to årshjul der det går frem at halvårsvurderingen skal gis i januar og i juni. Rutiner og praksis bekreftes i intervjuer med både rektor og avdelingsledere.

I intervju viser avdelingslederne til rutinen «Vurdering med Skooler – slik gjør vi det på ungdomstrinnet» og beskriver hvordan de jobber med halvårsvurdering og oppfølging på skolen. Det er delegert fra rektor til avdelingslederne å følge opp at halvårsvurdering uten karakter gjennomføres. For ungdomsskolen beskriver avdelingsleder at faglærerne har samtaler med elevene i hvert fag og på alle trinn. I disse samtalene har eleven også mulighet til å stille spørsmål og gi sine tilbakemeldinger. Samtalene gjennomføres de to første ukene i januar, da første termin løper frem til 15. januar. På tilsvarende måte gjennomføres samtalene før halvårsvurdering med karakter for andre termin, i juni. Det fastsettes en dato for når dette skal gjøres. Hovedregelen er at det skal være en muntlig samtale, unntaksvis kan tilbakemeldingen gis skriftlig. For å sørge for at halvårsvurderingen uten karakter har det innhold som den skal ha, tar avdelingsleder opp dette med lærerne. For eksempel modellerer de innhold og prater om språk og bruk av begreper, som eleven kan forstå. Skolen har oversendt eksempel på presentasjon som avdelingsleder går gjennom med lærerne – «Vurdering».

Lærergruppen svarer i RefLex at de gir elevene (fra og med 8. årstrinn) halvårsvurdering uten karakter midt i opplæringsperioden (i januar) og i slutten av opplæringsåret i fag som ikke er avsluttende. Det vises også til skolens rutine «Vurdering med Skooler – slik gjør vi det på ungdomstrinnet». Lærerne svarer videre at de i halvårsvurderingen gir informasjon om elevens kompetanse og veiledning om hvordan eleven kan øke kompetansen sin. De viser blant annet til at det gjennomføres en muntlig samtale eller at elevene får muntlige og/eller skriftlige begrunnelser for karakteren. Det er sendt inn et eksempel som de kaller «Halvårsvurdering fra Skooler». Innholdet er tilbakemeldinger etter heldagsprøver.

I intervju bekrefter lærerne at det er en rutine for arbeidet med halvårsvurdering på skolen. Halvårsvurdering uten karakter gis gjennom at faglærer har samtaler med elevene. Samtalene gjennomføres i en toukersperiode før halvårsvurdering med karakter gis. Lærerne noterer gjennomført samtale for seg selv. Noen legger også inn en kommentar i Skooler at den muntlige samtalen er gjennomført. Lærerne får en påminnelse når tiden for gjennomføring av samtaler nærmer seg. Videre viser de til at avdelingsleder for ungdomsskolen har en gjennomgang av hva halvårsvurderingen og samtalen skal inneholde. Denne gjennomgangen er med på å sikre at lærerne har en felles forståelse.

#### Statsforvalterens vurdering

Innsendt rutine viser hvordan og når halvårsvurdering på ungdomstrinnet skal gjennomføres. Det fremstår som noe uklart om rektor etterspør om halvårsvurdering uten karakter gis i tråd med skolens rutiner. Lærerne bekrefter imidlertid i intervjuene at ledelsen minner om at dette skal gjøres, og at de gjennomfører halvårsvurderingene uten karakter midt i opplæringsperioden og ved slutten av opplæringsåret.

Det er sendt inn et eksempel på «Halvårsvurdering fra Skooler». Eksemplet synes imidlertid å være et utdrag fra tilbakemeldinger på gjennomført heldagsprøve. Eksemplet tydeliggjør ikke at tilbakemeldingene har det innholdet som en halvårsvurdering uten karakter skal ha, herunder gi



informasjon om hva eleven mestrer etter kompetansemålene og veiledning i hvordan eleven kan øke kompetansen sin.

Vi noterer at skolen i intervjuer opplyser at lærerne skal legge inn skriftlige tilbakemeldinger i Skooler på minst to vurderinger i halvåret, og eksemplet vi har mottatt kan se ut som en slik vurdering. Det er opplyst at halvårsvurdering uten karakter gis i muntlige samtaler og intervjuene bekrefter at dette gjøres. Dersom skolens eksempel var eneste informasjon vi hadde om hvordan skolen jobbet med halvårsvurdering uten karakter, ville det ikke vært tilstrekkelig for å kunne konkludere med at skolen oppfyller kravet på dette området. Vår vurdering er likevel at svarene i RefLex, intervju og innsendte dokumenter sett i sammenheng, viser at rektor sørger for at elevene får oppfylt retten sin til halvårsvurdering, og at innholdet i disse vurderingene er i tråd med gjeldende bestemmelser. Videre ser vi at rektor ved hjelp av avdelingsleder følger opp at faglærerne har en praksis i tråd med regelverket gjennom sine samtaler med dem.

#### Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

## **2.4 Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring**

*Underveisvurderingen skal være en integrert del av opplæringen.<sup>25</sup> Rektor må organisere skolen slik at underveisvurderingen blir gjennomført.<sup>26</sup>*

### **Rettslig krav 6**

*Rektor skal organisere skolen slik at lærerne bruker underveisvurderingen til å vurdere behovet for tilpasset opplæring*

Lærerne skal bruke underveisvurderingen til å vurdere behovet for tilpasset opplæring.<sup>27</sup>  
Opplæringen skal være tilpasset evnene og forutsetningene til den enkelte eleven.<sup>28</sup>

### **Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner**

#### Statsforvalterens observasjoner

Rektor svarer ja på spørsmålet i RefLex og legger ved følgende planer: «Tilpasset opplæring og spesialundervisning» og «Plan for inkluderende læringsmiljø». Rektor fremhever i «Plan for inkluderende læringsmiljø» at skolen har fokus på samarbeidslæring og inkluderende fellesskap, og at skolen jobber for å ivareta alle elevenes plass i fellesskapet. Her trekkes det frem at lærerne i profesjonsfellesskap kontinuerlig skal vurdere skolens praksis og arbeid med elevenes læringsmiljø.

---

<sup>25</sup> Jf. forskriften § 3-10 første ledd

<sup>26</sup> Jf. opplæringsloven § 2-3 fjerde ledd

<sup>27</sup> Jf. forskriften § 3-10

<sup>28</sup> Jf. opplæringsloven § 1-3



Lærerne viser i RefLex til ulike eksempler på hvordan de bruker underveisvurderingen til å vurdere behovet for tilpasset opplæring. De skriver at de snakker med eleven, ser på hvordan eleven jobber, og at dette er et kontinuerlig arbeid underveis i opplæringen. I Skooler ligger det tilbakemeldinger til og om den enkelte elev. Disse kan benyttes for å finne ut hva den enkelte elev trenger av tilpasninger, skriver de. I intervju forteller de at det i ukentlige trinnmøter blir satt av tid til å snakke om de enkelte elevene og dele erfaringer om elevgruppen.

I «Tilpasset opplæring og spesialundervisning» beskrives BTI-modellen (Bedre Tidlig Innsats/Marker-modellen). Dette er en trinnvis modell som beskriver hvilket system skolen har for arbeidet med underveisvurdering for å vurdere behovet for tilpasset opplæring. Lærer starter med undring i lærerkollegiet og enkle tilpasninger i skolehverdagen på nivå 0, og der undringen eller bekymringen kan løftes videre til læringsmiljøteam, på nivå 1, og eventuelt videre til ressursteam i kommunen, på nivå 2 og 3. Skolen har et læringsmiljøteam som møtes hver fjerde uke, der enkeltelever drøftes. Koordinatorene for spesialpedagogikk på skolen deltar, sammen med skolens ledelse og blant annet PPT. Læringsmiljøteamet ledes slik vi forstår av rektor. Vi hørte i intervju med rektor at det ikke kun er læringsmiljø som diskuteres i disse møtene, men også elevens utbytte av undervisningen.

Det følger videre av planen om tilpasset opplæring at skolen benytter seg av systemveiledning, der PPT observerer på 1. og 8. trinn ved oppstart hver høst. Skolen får i etterkant veiledning om hvordan den kan tilpasse opplæringen. I tillegg til å veilede på 1. og 8. trinn, veileder PPT ansatte om tilpasset opplæring, der det er behov for det. I intervju med avdelingslederne eksemplifiserer de ved å fortelle at PPT har veiledet om samarbeidslæring på 8. trinn, som metode for tilpasset opplæring.

Skolen har en plan for helhetlig leseopplæring, der det omtales at den har leseveiledere på alle avdelinger, med et ekstra ansvar for å gjennomføre innholdet i leseplanen. Skolen benytter ulike kartleggingsverktøy som skal støtte lærerne i det daglige arbeidet, herunder nasjonale prøver, klassetrivsel.no, elevundersøkelsen på alle trinn fra og med 5., og Carlsten lesetest. Av dokumentet, «Arbeidsfordeling for ledelse og administrasjon på Marker skole», går det frem at det er avdelingsleder som er ansvarlig for forberedelse, gjennomføring og resultatoppfølging av kartleggingsprøvene. Vi ser også av dokumentet «Skjema for medarbeidersamtaler» at tilpasset opplæring er tema i samtalen mellom leder og ansatt.

### Statsforvalterens vurdering

Opplæringen skal tilpasses evnene og forutsetningene til den enkelte elev, noe som betyr at lærerne må bli gitt forutsetninger for å kunne gjøre en slik vurdering. Det er rektors ansvar å sørge for at lærerne blir gitt slike forutsetninger, og at behovet for tilpasset opplæring vurderes. Dette innebærer at skolen må ha et system for å sørge for at lærerne vurderer behovet for tilpasset opplæring gjennom underveisvurderingen.

Vi vurderer at skolen har system for å muliggjøre en vurdering av behovet for tilpasset opplæring. Selv om BTI-modell indikerer at det kun gjelder for 1.-4. trinn, forstår vi det slik at hele skolen kan benytte seg av modellen i systemperspektiv. PPT sin oppfølging på 1. og 8. trinn er et annet virkemiddel innenfor systemarbeid. Skolens plan om helhetlig leseopplæring og det at de har en leseveileder på alle trinn, er ytterligere elementer i systemarbeidet



Når opplæringen skal være tilpasset evnene og forutsetningene til den enkelte eleven, må man vurdere flere sider, herunder arbeidsmåter, vurderingspraksis og læringsmiljø for elevene. I tillegg til nasjonale undersøkelser og kartlegginger, ser vi at skolen benytter seg av egenvalgte undersøkelser og kartlegginger. Vi ser også at de har et system for å vurdere arbeidsmåter og vurderingspraksis i kollegiet. Et eksempel er at lærerne gjennom de ukentlige møtene, sørger for at informasjon om de ulike elevenes eventuelle behov for tilpasninger kan overføres til flere fag.

At rektor skal organisere skolen, betyr at han må gi føringer og følge opp. Det er Statsforvalterens vurdering at rektor har gitt føringer om at lærerne skal bruke underveisvurderingen til å vurdere behovet for tilpasset opplæring gjennom nevnte systemarbeid. Selv om oppgaven som omhandler å følge opp at det skjer i hovedsak er delegert til avdelingslederne, er det vårt inntrykk at rektor deltar inn i vurderingene gjennom deltakelse i læringsmiljøteam.

#### Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

### **Rettslig krav 7**

*Rektor skal organisere skolen slik at lærerne bruker underveisvurderingen til å gjøre tilpasninger i opplæringen ut fra elevens evner og forutsetninger*

Lærerne skal bruke underveisvurderingen til å gjøre tilpasninger i opplæringen.<sup>29</sup> Opplæringen skal være tilpasset evnene og forutsetningene til den enkelte eleven.<sup>30</sup>

### **Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner**

#### Statsforvalterens observasjoner

På spørsmål i RefLex svarer rektor at avdelingsleder og koordinator for spesialpedagogikk har dialog med trinnleder og kontaktlærer i tråd med BTI-modellen, og at avdelingsleder følger opp at lærerne bruker underveisvurderingen til å gjøre tilpasninger etter elevens evner og forutsetninger. Rektor viser til dokumentet «Tilpasset opplæring og spesialundervisning», samt dokumentet «Oppgavebeskrivelse Spespedkoordinator på Marker skole».

Lærerne viser i RefLex til at gruppeinndelingen på barnetrinnet kan variere, og de skriver at de på denne måten kan tilpasse både undervisningsopplegget og de sosiale konstellasjonene, som de mener har stor innvirkning på læringsmiljøet. Lærerne viser til at skolen har samarbeidslæring som satsingsområde. De gir videre ulike eksempler på hvordan de tilpasser opplæringen til den enkelte elev. De skriver at de snakker med eleven og gir individuelt tilpassede oppgaver i klasserommet. I et fag som mat og helse, kan for eksempel oppskrifter deles ut på forhånd, eller legges ut på nett slik at elever med dysleksi kan få den lest opp. Skolen kan også innhente tekniske hjelpemidler fra hjelpemiddelsentralen, og har tilgang til nivådelte oppgaver i

---

<sup>29</sup> Jf. forskriften § 3-10

<sup>30</sup> Jf. opplæringsloven § 1-3



matematikk. En metode som nevnes, er at lærer spør elevene etter timen eller underveis, om å få tommel opp, ned eller til siden, avhengig av hvor forståelig temaet er. Lærerne utdyper svaret i RefLex med å si at dersom de merker at en elev henger etter, tilpasser de, slik at eleven kan mestre bedre. De forteller at de i utgangspunktet forsøker å tilpasse undervisningen i klasserommet.

I intervjuene trekker lærerne frem systemveiledning gitt av PPT, der de får tips til hvordan de kan tilpasse undervisningen til den enkelte. De gir også eksempler på hvordan de jobber i etterkant av kartlegginger, for eksempel med tilrettelagte matematikkhefter, eventuelt ved å variere organiseringen. Lærerne opplever ikke at rektor er direkte inne og ser eller kommenterer på hvordan de jobber med tilpasset opplæring, men at avdelingsleder kommuniserer med rektor.

Avdelingslederne forteller i intervju at skolen har digitale ressurser og tilpassede lærebøker, og at de har brukt mye midler på dette. De trekker også frem biblioteket som ressurs for å tilpasse opplæringen til den enkelte, og læringsmiljøteamet. De gir eksempel der lærerne på et trinn fikk veiledning fra læringsmiljøteamet, slik at de bedre kunne tilpasse opplæringen til gruppens behov. Samme dag som Statsforvalteren gjennomførte intervjuer, skulle rektor gjennomgå skolens resultater på nasjonale prøver med personalet. De forteller at i etterkant av nasjonale prøver, ser hvert trinn på sine resultater, og legger en plan for hvilke tilpasninger som må gjøres.

#### Statsforvalterens vurdering

Rektor må sørge for at lærerne bruker underveisvurderingen til å gjøre tilpasninger slik at opplæringen er tilpasset elevenes evner og forutsetninger. Kravet om tilpasninger gjelder for alle elever, og omfatter arbeidsmåter, vurderingspraksis og læringsmiljø.

Skolen har ulike arenaer for å vurdere og tilpasse elevens læringsmiljø og arbeidsmåter, blant annet BTI-modellen, systemveiledning fra PPT, ukentlige trinnmøter og læringsmiljøteamet. Å gjøre tilpasninger i vurderingspraksisen må i hovedsak skje i den daglige undervisningen. Gjennom eksempler i RefLex og i intervju er det Statsforvalterens vurdering at lærerne gjør tilpasninger også på dette, ut fra elevenes evner og forutsetninger.

At rektor skal organisere skolen, betyr at han må gi føringer og følge opp. Det er Statsforvalterens vurdering at rektor har gitt føringer om at lærerne skal bruke underveisvurderingen til å gjøre tilpasninger gjennom de ulike nevnte arenaene. Selv om oppgaven som omhandler å følge opp at det skjer, i hovedsak er delegert til avdelingslederne, er det vårt inntrykk at rektor deltar inn i vurderingene gjennom deltakelse i læringsmiljøteam og evaluering i etterkant av nasjonale prøver.

#### Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.



## 2.5 Underveisvurdering som grunnlag for tidlig innsats

*Underveisvurderingen skal være en integrert del av opplæringen.<sup>31</sup> Rektor må organisere skolen slik at underveisvurderingen blir gjennomført.<sup>32</sup>*

### Rettslig krav 8

*Rektor skal organisere skolen slik at lærerne bruker underveisvurderingen til å vurdere om det er elever på 1. til 4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning*

Elever på 1. til 4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning, skal raskt få egnet intensiv opplæring slik at eleven når forventet progresjon.<sup>33</sup> Lærerne skal bruke underveisvurderingen til å vurdere elevene slik at de kan sette inn tiltak så tidlig som mulig.<sup>34</sup>

### Våre observasjoner av underveisvurdering som grunnlag for tidlig innsats – rettslig krav 8 og 9, samt vurdering og konklusjon for rettslig krav 8.

#### Statsforvalterens observasjoner

Rektor svarer på spørsmål i RefLex at avdelingslederne følger opp testresultat sammen med spesialpedagogisk koordinator, og at det gjennomføres tester, for eksempel LOGOS og Dysmate.

Rektor har lagt ved to dokumenter som han mener belyser spørsmålet, «Leseplan Marker skole – fra ledelsen» og «Plan for tilpasset opplæring og spesialundervisning».

Leseplanen beskriver verktøy som lærerne skal benytte, mål for det enkelte trinn, metodikk, sjangerlære, prosjekter og konkrete sider ved leseopplæringen for de nevnte trinnene. Det står omtalt at kartleggingsprøvene følges opp med tiltak på gruppe- og individnivå umiddelbart. Det er videre omtalt at det er avsatt ressurs til leselærer.

Planen for tilpasset opplæring og spesialundervisning omtaler Bedre tidlig innsats – Markermodellen (BTI). BTI skal *visе flyten i arbeidet med elever med ekstra utfordringer og kan knyttes til internkontroll*. Modellen viser til fire nivå, der første nivået – eller nivå 0 – handler om undring, og at elevenes utfordringer drøftes og konkretiseres. Det er blant annet beskrevet hvem som skal involveres, metodikk for arbeidet med diskusjonene, og så videre. Bekymring kan deretter løftes til læringsmiljøteam (nivå 1) eller til ressursteam (nivå 2 og 3).

I årshjulet presentert i plan for tilpasset opplæring, fremkommer det at det jevnlig avholdes trinnmøter, der avdelingsleder har ansvar for å følge opp at elever drøftes. Avdelingsleder for 1.-4. trinn har resultatoppfølging etter kartleggingsprøver på trinnene, i sin portefølje, jf. «Arbeidsfordeling for ledelse og administrasjon på Marker skole».

I intervju med avdelingslederne redegjør de for at skolen har egne avsatte midler til leseveileder, bibliotek og til det som omtales som tidlig innsats-timer. Tidlig innsats-timer beskrives som timer

---

<sup>31</sup> Jf. forskriften § 3-10 første ledd

<sup>32</sup> Jf. opplæringsloven § 2-3 fjerde ledd

<sup>33</sup> Jf. opplæringsloven § 1-4

<sup>34</sup> Jf. opplæringsloven § 1-4, jf. forskriften § 3-10



til styrking på de fire laveste trinnene, med vekt på 1. trinn, dernest 2. trinn, og færrest timer på 4. trinn. Timene brukes, ifølge avdelingslederne, til lesing og i matematikk. Skolen bruker desentraliserte kompetansemidler for å få veiledning fra høgskolen på dette. De utdyper videre bruken av verktøyet På sporet, og forteller at Skolestarterundersøkelsen er en del av På sporet. De forteller at de opplever å få god kjennskap til eleven gjennom verktøyet, og at kartleggingene gjerne er gjennomført før høstferien på 1. trinn. Når det gjelder tiltak opp mot regning, gir de eksempler med at de bruker en del ressurser på digitale og analoge læreverk, for eksempel Learning box. Rektor er ansvarlig for midler og rammer, og resultater fra blant annet leseveileder, tas med inn i ledermøtene av avdelingsleder for 1.-4. trinn. Rektor blir her orientert. Rektor leder i tillegg læringsmiljøteamet, der elevsaker tas opp.

Alle de fire lærergruppene bekrefter at de bruker undervisvurderingen til å vurdere om det er elever på 1. til 4. trinn, som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning. Til tross for dette, omtaler noen av gruppene tiltak og oppfølging som er vanligere på høyere trinn enn 1.-4., for eksempel hel- og halvårsprøver.

Både i RefLex og i intervju, omtaler lærerne at de gjennomfører kartlegginger med Carlsten, På sporet og Utdanningsdirektoratets kartleggingsprøver på 1. og 3. trinn. Vi ser de samme kartleggingene omtalt i leseplanen og i planen for tilpasset opplæring. På sporet er utarbeidet av Lesesenteret. Elever som har utfordringer, vil ifølge lærerne, bli fanget opp gjennom kartleggingene.

De forteller at det er tydelig uttalt fra ledelsen at tiltak, for eksempel kurs, skal iverksettes i etterkant av kartlegginger. Dersom elever ikke viser merkbar fremgang etter den første intensive oppfølgingen, forteller lærerne at de diskuterer på trinn og team, og vurderer eventuelle nye tilpasninger for å avdekke vansker. Dersom det oppdages at elever har vansker, for eksempel med språk og begreper, jobber skolen konkret med dette i mindre grupper. Skolens ledelse har tilgang til alle resultater etter kartleggingene. Lærerne nevner tiltak som leseveileder, veiledet lesing, tilpassede og digitale lekser, stasjonsundervisning, tilrettelagte matematikkhefter, parallellbøker med mindre tekst, og tidlig innsats-timer. BTI-modellen oppleves av lærerne som en oppskrift/rutine for hvordan ansatte skal gå frem, samtidig opplever de at det er mye som «sitter i veggene».

Både i planen som tar for seg tilpasset opplæring, i «Plan for inkluderende læringsmiljø» og i intervju, blir vi informert om systemoppfølgingen som PPT (pedagogisk psykologisk tjeneste), har. Oppfølgingen er i august, etter oppstart på 1. trinn. PPT er inne på trinnet en dag i uka i en periode, for å veilede og observere. Vi ser av plan for tilpasset opplæring, at PPT i samråd med skolen, i etterkant av observasjon, vurderer hvordan skolen skal jobbe videre. For eksempel om det er grunnlag for spesialundervisning, eller om utfordringer kan løses ved for eksempel tilpasninger innenfor ordinær undervisning.

#### Statsforvalterens vurdering av rettslig krav 8

Statsforvalteren skal gjennom tilsynet undersøke om skolen er organisert på en slik måte, at lærerne bruker undervisvurdering, til å vurdere om det er elever på 1. til 4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning. Dette krever at rektor må organisere



skolen, slik at kravene i loven blir oppfylt, og sørge for at lærerne vurderer om det er elever som er i en slik situasjon.

Når vi vurderer lærernes praksis, undersøker vi om de vurderer elevenes ferdigheter i lesing, skriving og regning som en integrert del av opplæringen. Vi undersøker om vurderingen er tilstrekkelig til å fange opp elever som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving og regning. Selv om lærerne svarer noe ulikt i RefLex, fremkommer det at lærerne vurderer elevenes ståsted gjennom det daglige arbeidet, og at de bruker ulike verktøy for å kartlegge om elevene står i fare for å henge etter. Det er derfor vårt inntrykk, at lærerne fortløpende vurderer om det er elever på 1. til 4. trinn, som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning.

Det er også vårt inntrykk at rektor har organisert skolen, slik at lærere i etterkant av vurderingene, fortløpende kan diskutere sine bekymringer i team, med spesialpedagogisk rådgiver og leseveileder. Det er også laget et system for oppfølging av bekymringene, gjennom BTI-modellen. BTI-modellen, forstår vi, er en relativt ny rutine for skolen, men lærerne viser til at den er kjent for dem, og i tillegg blir de minnet på hvordan de skal jobbe på nivå 0 og videre.

Skolen har i tillegg egne avsatte midler knyttet til tidlig innsats, og styrker gjennom midlene lærertettheten på disse trinnene. At skolen har egne timer avsatt til tidlig innsats og til leseveileder, styrker inntrykket av at skolen har ressurser til å bruke underveisvurderingen til å avdekke om det er elever på 1. til 4. trinn, som står i fare for å bli hengende etter.

Gjennom systemveiledning fra PPT, eventuelt i læringsmiljøteamet eller ressursteamet, kan vurderingene løftes videre fra trinnmøter. Fordi avdelingsleder redegjør for oppfølgingen i ledermøter, og rektor er deltagende i læringsmiljøteam, fanger også rektor opp at lærere gjennomfører vurderinger som pålagt.

På bakgrunn av det ovennevnte, er det vår vurdering at skolen er organisert slik at lærerne vurderer, om det er elever som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning på 1. til 4. trinn.

#### Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

#### **Rettslig krav 9**

*Rektor skal organisere skolen slik at lærerne raskt gir elever på 1. til 4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning, egnet intensiv opplæring slik at forventet progresjon blir nådd*

Elever på 1. til 4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning, skal raskt få egnet intensiv opplæring, slik at eleven når forventet progresjon. Det betyr at skolen skal sette i gang opplæringen innen kort tid. Intensiv opplæring er en del av den ordinære tilpassede opplæringen, men er kjennetegnet av kortvarig og målrettet innsats fra skolen innen lesing, skriving og regning, for elever som har behov for det. Elevene skal ikke ha avvik fra





kompetansemålene i læreplanverket, men skal settes i stand til å følge den alminnelige progresjonen i undervisningen.<sup>35</sup>

#### Statsforvalterens vurdering av rettslig krav 9

Vi har under forrige kontrollspørsmål, vurdert at skolen er organisert slik at det vurderes om elever står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning. I dette rettslige kravet skal vi kontrollere om skolen er organisert slik at elever på 1. til 4. trinn, som står i fare for å bli hengende etter, *raskt* får egnet intensiv opplæring slik at forventet *progresjon* blir nådd. Skolen må sørge for at det blir gitt egnet intensiv opplæring, og at opplæringen skjer i de grunnleggende ferdighetene, lesing, skriving og regning. Derneft må tiltak iverksettes raskt, og skolen må sørge for at progresjonen nås. Regelverket gir skolen et handlingsrom, og skolen kan selv bestemme hvordan den skal løse oppgaven. Skolen må likevel ha et system som ivaretar at handlingsrommet ikke baserer seg på tilfeldige tiltak, eller hvilken lærer som har ansvaret for elevgruppen. Det er ikke et krav om at systemet er skriftlig, men det må være utformet slik at alle lærere vet at tiltak må iverksettes raskt, og vurderer om eleven oppnår en progresjon i ferdighetene, på bakgrunn av iverksatte tiltak.

#### Egnede tiltak i lesing, skriving og regning

Lesing er noe skolen har hatt som satsingsområde over tid. Utover tiltaket med leselærere, kan vi ikke se at det per i dag er definert flere tiltak fra skolens side.

Av tiltakene som lærere og ledelse nevner, fremstår enkelte som ordinære tiltak innenfor tilpasset opplæring, som knyttes til hele klasser. Opplæring rettet mot elevers regneferdigheter, er blant annet eksemplifisert med digitale eller analoge verktøy, og egne matematikkhefter, altså det vi forstår som ulike metodevalg eller en forenkling av ordinær matematikkopplæring. Det er ikke noe fasitsvar på hvordan intensiv opplæring skal gjennomføres. Det er en pedagogisk oppgave å ta stilling til hvilke tiltak som er nødvendige og formålstjenlige, for den enkelte elev, og da kan ulike metoder og pedagogiske opplegg være egnet. Læreboka kan være et egnet hjelpemiddel, men hvordan den intensive opplæringen gjennomføres, må vurderes ut ifra behovene til eleven og andre mulige tiltak i opplæringen. Utover leseveiledertimene, kan det for oss synes som at tiltakene som iverksettes, blir noe tilfeldige og opp til den enkelte lærer. Særlig på de områdene som ikke handler om lesing, men om skriving og regning. Etter vår vurdering, er det ikke sannsynliggjort at skolen har definert hva som særpreger den intensive opplæringen i tilpasset opplæring, og at opplæringen skjer i alle de grunnleggende ferdighetene lesing, skriving og regning.

#### Kortvarig og målrettet

Videre er det et krav om at den intensive opplæringen skal være kortvarig og målrettet. Formålet er at elever raskt skal få egnet støtte og opplæring når problemet oppstår, slik at problemet ikke skal få mulighet til å utvikle seg videre. Det er imidlertid ikke et krav om at tiltakene må settes inn umiddelbart. Lærerne og rektor gir uttrykk for at det er en forventning om at tiltak iverksettes med en gang, og BTI-modellen legger også opp til at det skal være rom for diskusjon på trinn og

---

<sup>35</sup> Jf. opplæringsloven § 1-4, jf. forskriften § 3-10



team etter kartlegginger. At avdelingsleder på 1.-4. trinn følger opp trinn og at elever drøftes, samt at kartlegginger diskuteres, styrker inntrykket av at tiltak iverksettes raskt.

#### Progresjon og evaluering

BTI-modellen viser at elevenes progresjon for opplæring i tidlig innsats, skal følges opp på trinnmøter, som avholdes ukentlig. Skolen har, etter vår vurdering, et system for å evaluere progresjonen. Det er samme avdelingsleder som har ansvar for å følge opp alle trinnene fra 1. til 4. Selv om vi ikke har sett skriftlige eksempler på at og hvordan det gjøres, mener vi at oppfølgingen fra ledelsen sannsynliggjør at skolen har en felles fremgangsmåte.

#### Oppsummert

Skolen har sannsynliggjort at tiltak iverksettes raskt, og at det er et system som bidrar til at progresjonen til elevene, evalueres. Rektor har, etter vårt syn, ikke definert hvilke tiltak innenfor intensiv opplæring som er egnet, utover leseveileder. Mangler på synliggjøring av tiltak opp mot skriving og regning, gjør at vi konkluderer med at rektor ikke organiserer skolen slik at elevene som står i fare for å bli hengende etter i skriving eller regning, får egnet intensiv opplæring.

#### Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er ikke oppfylt.

### **Rettslig krav 10**

*Rektor skal organisere skolen slik at lærerne i undervisvurderingen hører eleven og vektlegger elevens synspunkter ut fra elevens beste når det gjelder egnet intensiv opplæring for elever på 1. til 4. trinn*

Lærerne skal vurdere og prøve ut ulike tiltak for å finne egnet intensiv opplæring for den enkelte eleven som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning. Det er en forutsetning at eleven blir hørt og får si sin mening, og at elevens beste blir tillagt stor vekt.<sup>36</sup>

### **Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner**

#### Statsforvalterens observasjoner

Rektor svarer i RefLex at avdelingslederne følger opp dette sammen med leseveileder og lærerne på trinnet. Lærerne på de aktuelle trinnene mener at elevene til en viss grad blir involvert i det som omhandler dem selv. De viser til at mål kan nås på ulike måter, og at man kan få være med på å bestemme, ut fra gitte kriterier. De forteller at de jobber med elevmedvirkning, og at elever blant annet kan få velge undervisningsmetoder. Det blir også gitt eksempler i intervju på at eleven er hørt i forbindelse med et konkret tiltak opp mot tidlig innsats. Elevens synspunkt ble brukt inn i en vurdering av elevens beste, i dette tilfellet ved å ikke bli tatt ut av fellesskapet i forbindelse med iverksatt tiltak.

---

<sup>36</sup> Jf. Barnekonvensjonen art. 3 og art. 12



På spørsmål i RefLex svarer lærerne at de snakker med elevene før utviklingssamtaler om hvordan det går, hvordan de best liker å jobbe og om de ønsker at undervisningen skal legges opp på andre måter. Lekser blir tilrettelagt ut ifra elevenes tilbakemeldinger, skriver de.

I kommunens plan, «Plan for inkluderende læringsmiljø», er elevens stemme et eget tema. Her er retten elever har til et godt psykososialt miljø, omtalt, og at elevens subjektive opplevelse er utgangspunktet. Videre står det omtalt at skolen skal ha et elevråd.

#### Statsforvalterens vurdering

Statsforvalteren skal gjennom tilsynet, undersøke om skolen er organisert på en slik måte at lærerne hører elevene og legger vekt på deres synspunkter, ut fra deres beste. Dette krever at rektor må organisere skolen slik at kravene i loven blir oppfylt, og sørge for at lærerne hører elever og vurderer deres beste.

Det ene eksemplet vi hørte fra lærerne på barnetrinnet, viser at elever blir hørt, og at elevenes beste blir vurdert. Samtidig fikk vi andre eksempler som ikke omhandlet tiltak opp mot intensiv opplæring, men generelt metodevalg. Da kravet heller ikke fremkommer gjennom en skrevet rutine, er det uklart for oss om skolen har en felles forståelse for at elever høres, i forbindelse med intensiv opplæring, og at deres syn skal vektlegges.

#### Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er ikke oppfylt.

### **Rettslig krav 11**

*Rektor skal organisere skolen slik at elevene på 1. til 4. trinn får den intensive opplæringen som eneundervisning i en kort periode kun hvis det er til elevens beste*

Hvis hensynet til elevens beste taler for det, kan den intensive opplæringen i en kort periode gis som eneundervisning.<sup>37</sup> Kravet innebærer at eneundervisningen skal være kortvarig, og at den kun skal skje hvis det er til det beste for eleven.

### **Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner**

#### Statsforvalterens observasjoner

Rektor svarer på spørsmål i RefLex, at avdelingslederne følger opp slik at elever i så liten grad som mulig, tas ut til eneundervisning, men i noen tilfeller kan det unntaksvis gjøres i korte perioder. Rektor har lagt ved dokumentet «Plan for inkluderende læringsmiljø». Lærerne på de aktuelle trinnene, har som nevnt gitt eksempler i intervju, på at elevs synspunkt ble brukt inn i en vurdering av elevens beste, og i dette tilfellet ble ikke eleven tatt ut av fellesskapet, i forbindelse med en til en oppfølging. Flere vi snakket med, nevnte at siden trinnene har ressurser til tidlig innsats-timene, vil det være lettere å få til eneundervisning på skolen.

---

<sup>37</sup> Jf. opplæringsloven § 1-4, jf. forskriften § 3-10



I RefLex svarer lærerne både JA og NEI på dette spørsmålet, og at de sjelden har mulighet til eneundervisning, dersom eleven ikke har IOP. De skriver at de i så stor grad som mulig, prøver å gi eleven tilpasset opplæring i hel klasse. Dersom dette ikke er tilstrekkelig, tas eleven ut i kortere perioder, for å gi ham eller henne intensiv trening. De skriver videre at dersom eleven ikke ønsker å bli tatt ut, prøver de å imøtekomme dette ønsket, og tilrettelegge som best de kan, innenfor klasserommet.

#### Statsforvalterens vurdering

Skolen skal organisere seg slik at det er mulig å gi eneundervisning i en kort periode, dersom det er til det beste for eleven. Dette vil si at skolen alltid må ta utgangspunkt i hva som er best for eleven, når tiltak vurderes.<sup>38</sup> Skolen skal gjøre en vurdering av om eneundervisningen er til elevens beste, og må begrunne hvorfor hensynet til elevens beste tilsier at han eller hun skal tas ut av klassen, for å få eneundervisning. For at skolen skal kunne fastslå hva som er til elevens beste, må eleven gis mulighet til å gi uttrykk for sitt syn i saken.<sup>39</sup> Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

Gjennom intervju, har vi hørt at elever på Marker skole får gi uttrykk for sitt syn i saker. Vi har likevel ikke mottatt notater etter samtaler hvor eleven, eventuelt foresatte, er hørt om at opplæringen organiseres som eneundervisning.

Vi har heller ikke mottatt dokumentasjon, som viser hvilke retningslinjer eller rutiner skolen har, for å vurdere om en elev skal få den intensive opplæringen, som eneundervisning. Dokumentene vi har sett, omtaler behovet for å kjenne til elevens subjektive opplevelse i skolemiljø saker, og er ikke knyttet til tidlig innsats. Det er derfor uklart for oss om ledelsen og de ansatte på skolen, har en innarbeidet fremgangsmåte for hva som skal vektlegges, i vurdering av barnets beste, og om det gjøres likt i praksis.

Selv om skolen hører eleven, er det ikke synliggjort at dette skjer som et ledd i vurderingen av om eleven skal ha eneundervisning. Det er heller ikke sannsynliggjort at skolen vurderer om barnets beste, er å få den intensive opplæringen som eneundervisning, i en kort periode.

#### Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er ikke oppfylt.

---

<sup>38</sup> Jf. Barnekonvensjonen artikkel 3 og Grunnloven § 104

<sup>39</sup> Jf. Barnekonvensjonen artikkel 12 og Grunnloven § 104



### 3 Pålegg om retting

Statsforvalteren har konkludert med at kommunen ikke overholder regelverket på alle områder. Vi pålegger kommunen å rette opp følgende:<sup>40</sup>

1. Kommunen må sørge for at skolen oppfyller kravene til innholdet i opplæringen, jf. opplæringsloven § 2-3 fjerde ledd, jf. forskrift til opplæringsloven §§ 1-1 og 3-3 andre ledd. Kommunen må sørge for at rektor:
  - organiserer skolen slik at opplæringen dekker læreplanene i faget
2. Kommunen må sørge for at skolen gir underveisvurdering som fremmer læring og bidrar til at elevene øker sin kompetanse, jf. opplæringsloven § 2-3 fjerde ledd, jf. forskrift til opplæringsloven §§ 3-2 og 3-10 første og andre ledd. Kommunen må sørge for at rektor:
  - organiserer skolen slik at elevene får delta i vurderingen av eget arbeid og reflektere over egen læring og faglige utvikling
  - organiserer skolen slik at elevene forstår hva de skal lære og hva som blir forventet av dem
  - organiserer skolen slik at elevene får vite hva de mestrer og får veiledning om hva de må gjøre for å øke kompetansen
3. Kommunen må sørge for at skolen vurderer om det er elever på 1. til 4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning, og om disse elevene raskt får egnet intensiv opplæring slik at de oppnår forventet progresjon, jf. opplæringsloven § 2-3 fjerde ledd, jf. forskrift til opplæringsloven §§ 3-2 og 3-10 første og andre ledd, opplæringsloven § 1-4 og barnekonvensjonen art. 3 og art. 12. Kommunen må sørge for at rektor:
  - organiserer skolen slik at lærerne raskt gir elever på 1. til 4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning, egnet intensiv opplæring slik at forventet progresjon blir nådd
  - organiserer skolen slik at lærerne i underveisvurderingen hører eleven og vektlegger elevens synspunkter ut fra elevens beste når det gjelder egnet intensiv opplæring for elever på 1. til 4. trinn
  - organiserer skolen slik at elevene på 1. til 4. trinn får den intensive opplæringen som eneundervisning i en kort periode kun hvis det er til elevens beste

### 4 Oppfølging av påleggene

Kommunen skal umiddelbart iverksette tiltak for å rette brudd på regelverket. Kommunen skal redegjøre for hvilke tiltak de har iverksatt og erklære at retting er gjennomført.

Frist for retting er **12.04.2024**. Vi avslutter tilsynet når kommunen har sannsynliggjort at regelverksbruddene er rettet.

---

<sup>40</sup> Jf. kommuneloven § 30-4



## 5 Kommunen har rett til å klage

Tilsynsrapporten er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Kommunen kan klage på enkeltvedtaket.

Hvis kommunen klager, må det gjøres innen tre uker. Fristen gjelder fra beskjed om brevet har kommet frem til kommunen.<sup>41</sup> Kommunen sender klagen til oss. Vi har muligheten til å omgjøre vedtaket. Hvis vi ikke er enig med kommunen, sender vi klagen til Utdanningsdirektoratet som avgjør saken.

Kommunen kan be om at vi ikke setter i verk vedtaket før klagefristen er ute, eller klagen er endelig avgjort av Utdanningsdirektoratet.<sup>42</sup>

Kommunen er part i saken og har rett til innsyn i sakens dokumenter.<sup>43</sup>

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Oslo, 09.01.2024

Elin Jernberg,  
seniorrådgiver tilsynsleder

Jeanette Gabrielsson,  
seniorrådgiver

Monica Elin Lillebø,  
seniorrådgiver

---

<sup>41</sup> Jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29

<sup>42</sup> Jf. forvaltningsloven § 42

<sup>43</sup> Jf. forvaltningsloven § 18



## 6 Dokumenter

I tillegg til RefLex er følgende dokumenter benyttet under utføringen av tilsynet:

- Arbeidsfordeling for ledelse og administrasjon på Marker skole
- Vurdering med Skooler – slik gjør vi det på ungdomstrinnet
- Referat fra elevrådsmøte 25.04.2023
- IUP – barneskolen
- Plan for inkluderende læringsmiljø
- Leseplan Marker skole – fra ledelsen
- Plan for tilpasset opplæring og spesialundervisning
- Skjema for medarbeidersamtaler
- Oppgavebeskrivelse Spespedkoordinator på Marker skole
- Oppgavebeskrivelse trinnleder på Marker skole
- Planarbeid på Marker skole
- Vurdering (power point)

- 7A uke 42
- Eksempel elevvurdering
- Samtaleblomst
- Vurderingskriterier oktober
- Skriftlig tilbakemelding ukesmeny
- 1. leksjon grønnsaksuppe og sconespinner
- Halvårsvurdering fra skooler
- Vurdering med Skooler på usk
- Plan for 1-4t åpne oppg.
- IUP-kommentarer høsten 2023
- Ukesmeny oppgave
- Årsplan matematikk 8.-10. 23-24
- Samfunnsfag 8-10
- Progresjonsplan Samfunnsfag 1.-4. trinn
- Samfunnsfag 5.-7.
- Årsplan mat og helse 9. trinn 2023-2024



## STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN

Postboks 325, 1502 Moss | [sfovpost@statsforvalteren.no](mailto:sfovpost@statsforvalteren.no) | [www.statsforvalteren.no/ov](http://www.statsforvalteren.no/ov)